

อุปสรรคของ เยาวชนชายแดนใต้ ในกำแพงของความมั่นคง: ข้อมูลจากการสำรวจเยาวชน 2022

กษิณีเดช คำพูน

Highlights

- จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบันเทียบกับเมื่อ 10 ปีที่แล้วลดลงอย่างมาก แต่เด็กและเยาวชนยังคงถูกคุกคามจากรัฐ ในนามของกฎหมายพิเศษ เช่น การจับกุม/ควบคุมตัว การตรวจ DNA เด็กโดยไม่ได้รับความยินยอมจากแม่เด็ก
- เด็กและเยาวชนชายแดนใต้ ยังเจออุปสรรคในชีวิตทั้งด้านรายได้ การศึกษา และสุขภาพ มากกว่าเยาวชนกลุ่มอื่นๆ อุปสรรคเหล่านี้ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำข้ามรุ่น
- แม้เยาวชนชายแดนใต้จะเผชิญอุปสรรคใกล้ตัวมากมาย แต่ยังมีคามหวังในการสร้างสังคมที่ดีกว่า จากสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรืออาสาสมัครของเยาวชนชายแดนใต้ที่สูงกว่ากลุ่มอื่น

ฉบับที่ 18
ธันวาคม 2022

ที่มา: AFP

พื้นที่ 'ชายแดนใต้' ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ปมความขัดแย้งในพื้นที่มีจุดกำเนิดย้อนกลับไปไกลตั้งแต่ที่ดินแดนปาตานีได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของสยาม การรวมศูนย์อำนาจและกลืนอัตลักษณ์มาเลย์มุสลิมด้วยอัตลักษณ์แบบไทยก่อร่างเป็นกระแสความไม่พอใจของคนในพื้นที่ที่มีมาอย่างยาวนาน¹

แม้ตลอดประวัติศาสตร์ความขัดแย้ง จะมีการใช้ความรุนแรงอยู่เนืองๆ แต่ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ในปัจจุบันมีจุดเริ่มต้นสำคัญ อาจเริ่มต้นนับตั้งแต่เหตุการณ์ 'ปล้นปืน' ค่ายปิเหล็งในวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ตามมาด้วยเหตุการณ์ล้อมปราบผู้ก่อความไม่สงบในมัสยิดกรือเซะ และเหตุการณ์สลายการชุมนุมที่ตากใบในเดือนเมษายน และตุลาคมปีเดียวกัน หลังจากนั้น ความไว้วางใจ

ระหว่างชาวพุทธและมุสลิมเสื่อมถอยลง แทนที่ด้วยความหวาดกลัวและอาวูฐ² เมื่อผนวกรวมกับปัญหาด้านเศรษฐกิจภายในพื้นที่ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนผ่านสู่วิถีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับระบบตลาดสินค้าเกษตรที่มีความเปราะบาง³ ส่งผลให้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีปัญหาซับซ้อนเป็นอย่างมาก ซึ่งย่อมย้อนกลับมากระทบกับครอบครัว โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่จะต้องเป็นกำลังหลักต่อไป

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็ก (คิด for คิดส์) โดย 101 PUB – 101 Public Policy Think Tank และ สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สสส. ชวนทำความเข้าใจอุปสรรคในชีวิตของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนใต้ ทั้งสภาพความเป็นอยู่ สุขภาพ และการศึกษา จากผลสำรวจเยาวชน 2022 (Youth Survey 2022) รวมถึงการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของเยาวชนในกำแพงกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงที่รัฐตั้งขึ้น

เด็กและเยาวชนชายแดนใต้ เติบโตท่ามกลางความรู้สึก ไม่ปลอดภัย

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบภายในจังหวัดชายแดนใต้บรรเทาลงอย่างมาก โดยในปี 2012 ได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบถึง 1,850 ครั้ง แต่ในปี 2022 เหตุการณ์ความไม่สงบลดลงเหลือ 158 ครั้งเท่านั้น⁴ อย่างไรก็ตาม พัฒนาการดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่จะราบรื่นและปลอดภัย

ความปลอดภัยในชีวิตของผู้คนในสามจังหวัดไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ‘กลุ่มผู้ก่อการ’ เพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดขึ้นจากน้ำมือของรัฐไทยเองด้วย ซึ่งในกลุ่มที่ถูกคุกคามนี้รวมถึงเด็กและเยาวชนในพื้นที่ด้วย

กลไกสำคัญที่ทำให้รัฐส่วนกลางสามารถควบคุมประชาชนในพื้นที่ชายแดนใต้ คือ กฎหมาย

พิเศษด้านความมั่นคง ที่บังคับใช้ในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ประกอบด้วยกฎหมาย 3 ฉบับ คือ พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457, พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ) และ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือที่รู้จักกันในชื่อ กอ.รมน.

การบังคับใช้กฎหมายทั้ง 3 ฉบับเพิ่มอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการสถานการณ์ความไม่สงบ โดย พ.ร.บ.กฎอัยการศึก และ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ให้อำนาจจับกุม/ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ตรวจสอบอาคารหรือสถานที่ต่างๆ ตรวจสอบสิ่งพิมพ์ หนังสือ หรือเครื่องมือสื่อสาร และการเรียกบุคคลใดก็ได้เพื่อให้ข้อมูล มอบเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบได้ ส่วนทางด้าน พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร แม้กฎหมายไม่ได้กำหนดอำนาจต่างๆ อย่างชัดเจนแบบกฎหมาย 2 ฉบับแรก แต่ก็ได้ระบุในมาตราที่ 15 ว่าหากมีเหตุการณ์ความไม่สงบแต่ยังไม่จำเป็นต้องประกาศเป็น

สถานการณ์ฉุกเฉินตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ กอ.รมน. มีอำนาจในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง หรือบรรเทาได้

ปัญหาของการใช้กฎหมายพิเศษ คือ การละเมิดสิทธิและเสรีภาพ หรือกระทบคุกคามประชาชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่ชอบธรรม และอาจเกิดการตีความใช้อำนาจเกินเลยกว่ากฎหมายกำหนด นอกจากพ่อแม่และญาติๆ ที่ถูกคุกคามแล้ว ที่ผ่านมามีเด็กและเยาวชนก็ถูกคุกคามด้วยเช่นกัน ในช่วงปี 2005 – 2018 มีเด็ก 127 คน ถูกควบคุมตัว และอีก 16 คนถูกจับกุม⁵ ตลอดจนการใช้อำนาจเกินกฎหมายในการข่มขู่แม่ของเด็กอายุ 10 ขวบ เพื่อตรวจ DNA ของเด็กเพื่อหาเบาะแสผู้ก่อความไม่สงบ⁶ การตรวจ DNA เด็ก นอกจากจะเป็นการกระทำนอกกฎหมายแล้วยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหลักการในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย 'สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง' กับ 'สิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ' อีกด้วย⁷

ต้นทุนชีวิตเยาวชนชายแดนใต้ เสียเปรียบตั้งแต่เริ่มต้น

มาตรการที่รัฐใช้ในการควบคุม-คุกคามเด็กและเยาวชนชายแดนใต้ แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของรัฐไทยที่มองว่าเด็กและเยาวชนชายแดนใต้มีโอกาที่จะก่อความไม่สงบ จึงใช้

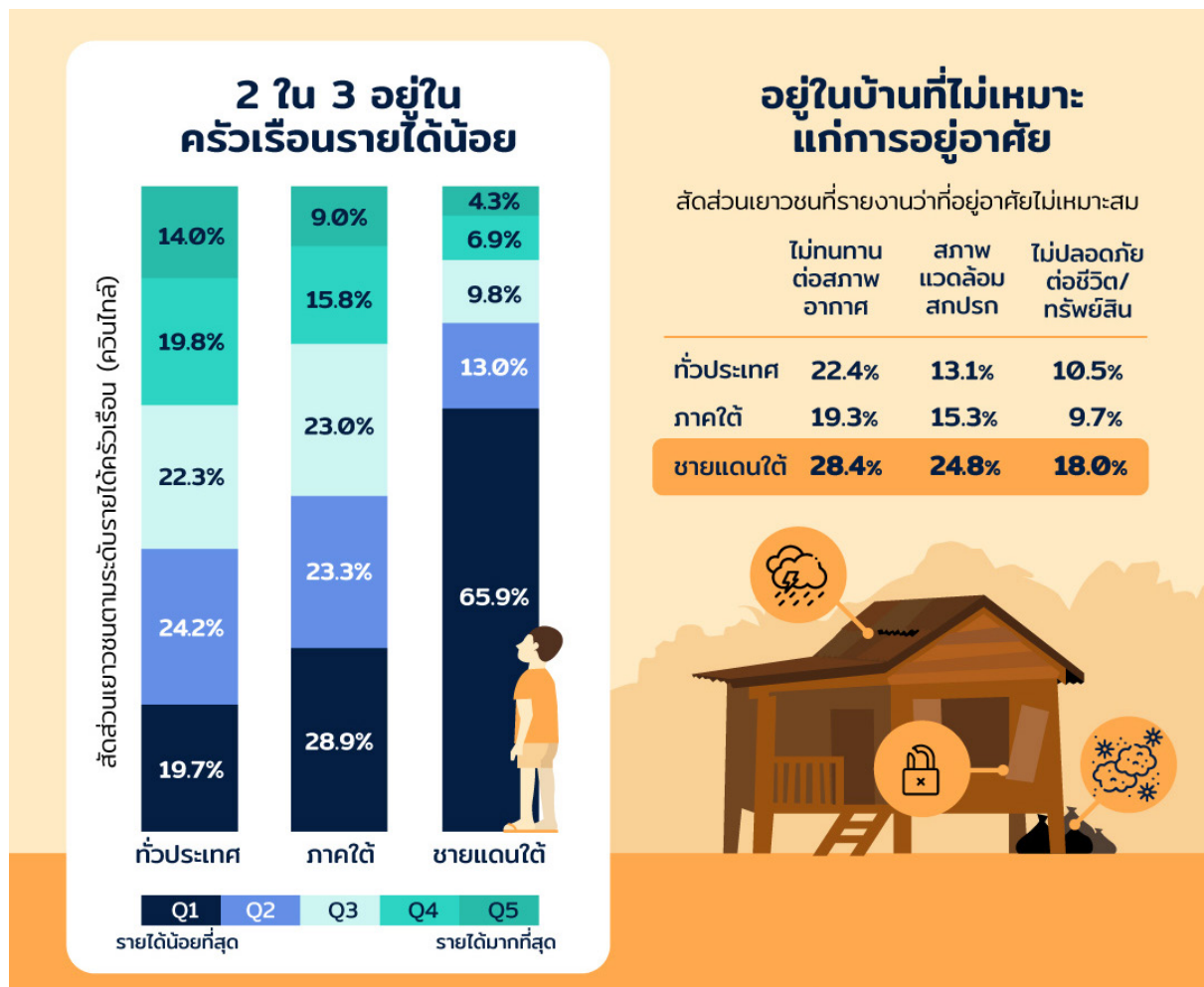
มาตรการที่เข้มงวดเพื่อขังไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ทัศนคติดังกล่าวทำให้การพัฒนาในด้านอื่นๆ จากรัฐส่วนกลางมักมีเหตุผลด้านความมั่นคงแฝงอยู่เสมอ ส่งผลให้การพัฒนาชายแดนใต้

ไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างระบบนิเวศของการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนใต้

ผู้เขียนใช้ข้อมูลการสำรวจเยาวชน (Youth Survey 2022) ซึ่งมีเยาวชนตอบแบบสอบถามจำนวน 19,237 รายทั่วประเทศ โดยมี 381 รายที่ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่ชายแดนใต้ เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงอุปสรรคในการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่

เมื่อแบ่งกลุ่มรายได้ครอบครัวทั่วประเทศออกเป็น 5 กลุ่มตามลำดับรายได้จะพบว่า เยาวชน

ชายแดนใต้ถึง 2 ใน 3 อยู่ในกลุ่มครอบครัวรายได้ต่ำที่สุด (ควินไทล์ 1) ต่างกับเยาวชนภาคใต้และเยาวชนทั้งประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้เพียง 28.9% และ 19.7% ตามลำดับ สอดคล้องกับข้อมูลอัตราความยากจนของสำนักงานสถิติปี 2021 ที่รวมเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีด้วย ซึ่งพบว่ามีเด็กและเยาวชนชายแดนใต้ถึง 28.0% ที่มีฐานะยากจน สูงกว่าอัตราความยากจนของเด็กและเยาวชนเฉลี่ยทั่วประเทศที่มีค่า 11.5% กว่าเท่าตัว⁸ (แผนภูมิที่ 1)

ที่มา

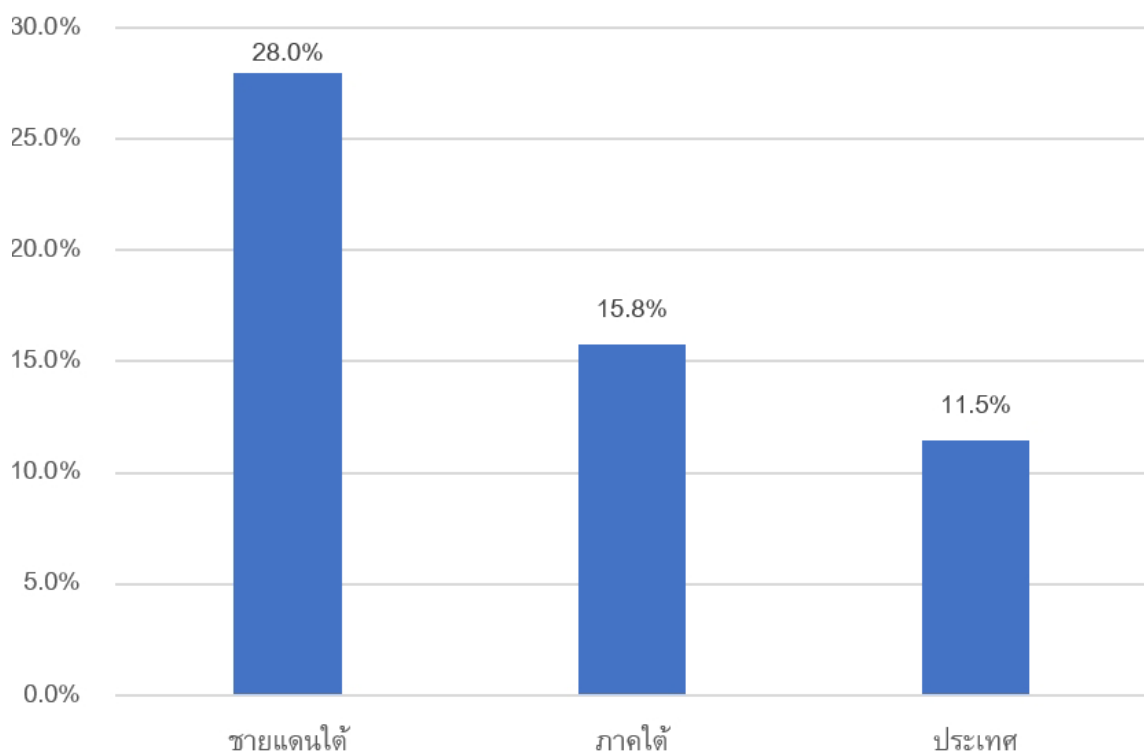
ผลสำรวจเยาวชน 2022 คำนวณโดย คิด for คิตส์

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของที่อยู่อาศัยของเยาวชนตามที่พวกเขารับรู้ พบว่าที่อยู่อาศัยของเยาวชนชายแดนใต้ 28.4% ไม่ทนทานต่อสภาพอากาศ (ภาคใต้ 19.3% ประเทศ 22.4%) สิ่งแวดล้อมโดยรอบสกปรก ผิดหลักสุขอนามัย 24.8% (ภาคใต้ 15.3% ประเทศ 13.1%) รวมถึงไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน 18.0%

(ภาคใต้ 9.7% ประเทศ 10.5%) นอกจากนี้ ที่อยู่อาศัยของเยาวชนชายแดนใต้ราว 24.8% ยังไม่มีน้ำประปา ซึ่งสูงกว่าครัวเรือนทั่วประเทศที่เข้าไม่ถึงน้ำประปาเพียง 6.0% ทั้งนี้เยาวชนชายแดนใต้กว่า 40.7% ยังรายงานว่า ไม่มีพื้นที่ส่วนตัวในบ้านของตัวเอง ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไปกว่าเท่าตัว

แผนภูมิที่ 1

สัดส่วนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวยากจน

ที่มา

ผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน 2021

ภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสูง สวนทางกับคุณภาพ

ปัญหาด้านรายได้ของเยาวชนชายแดนใต้ส่งผลให้ต้นทุนในชีวิตรวมถึงการพัฒนาเยาวชนสูงโดยเปรียบเทียบกับวัย อาทิ แม้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ชายแดนใต้จะมีค่าเฉลี่ย 2,423 บาท/เดือน ซึ่งไม่แตกต่างนักจากค่าเฉลี่ยโดยรวมของภาคใต้ ที่เท่ากับ 2,106 บาท/เดือน และทั้งประเทศที่เท่ากับ 2,602 บาท/เดือน แต่ภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษากลับกลายเป็นการลงทุนที่สูงมากเมื่อเทียบกับรายได้ที่พวกเขา มี โดยสูงถึง 25.8% ของรายได้ครอบครัวเยาวชนชายแดนใต้ ในขณะที่การลงทุนด้านการศึกษาต่อรายได้ในภาคใต้คิดเป็น 14.1% และค่าเฉลี่ยทั่วประเทศอยู่ที่ 13.0%

แม้ว่าการลงทุนด้านการศึกษาในพื้นที่ชายแดนใต้ถือเป็นค่าใช้จ่ายก้อนใหญ่ของพวกเขา แต่กลับได้รับคุณภาพการศึกษาที่ด้อยกว่าที่อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งด้านอุปกรณ์และบุคลากร ดังนี้:

- 51.5% เคยประสบปัญหาสื่อการสอนล้าสมัย (ภาคใต้ 40.2% ประเทศ 39.7%)
- 50.2% เคยประสบปัญหาคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน (ภาคใต้ 35.0% ประเทศ 29.1%)
- 48.9% เคยประสบปัญหาครูไม่มีความรู้เรื่องการสอน (ภาคใต้ 40.7% ประเทศ 38.6%)

สัดส่วนเยาวชนที่เคยเผชิญปัญหาการศึกษา

ครูไม่มีเวลา	55.2%	56.5%	69.6%
ครูไม่มีความรู้เรื่องการสอน	38.6%	40.7%	48.9%
สื่อการสอนล้าสมัย	39.7%	40.2%	51.5%
คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ	29.1%	35.0%	50.2%

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 จำนวนโดย คิด for คิดส์

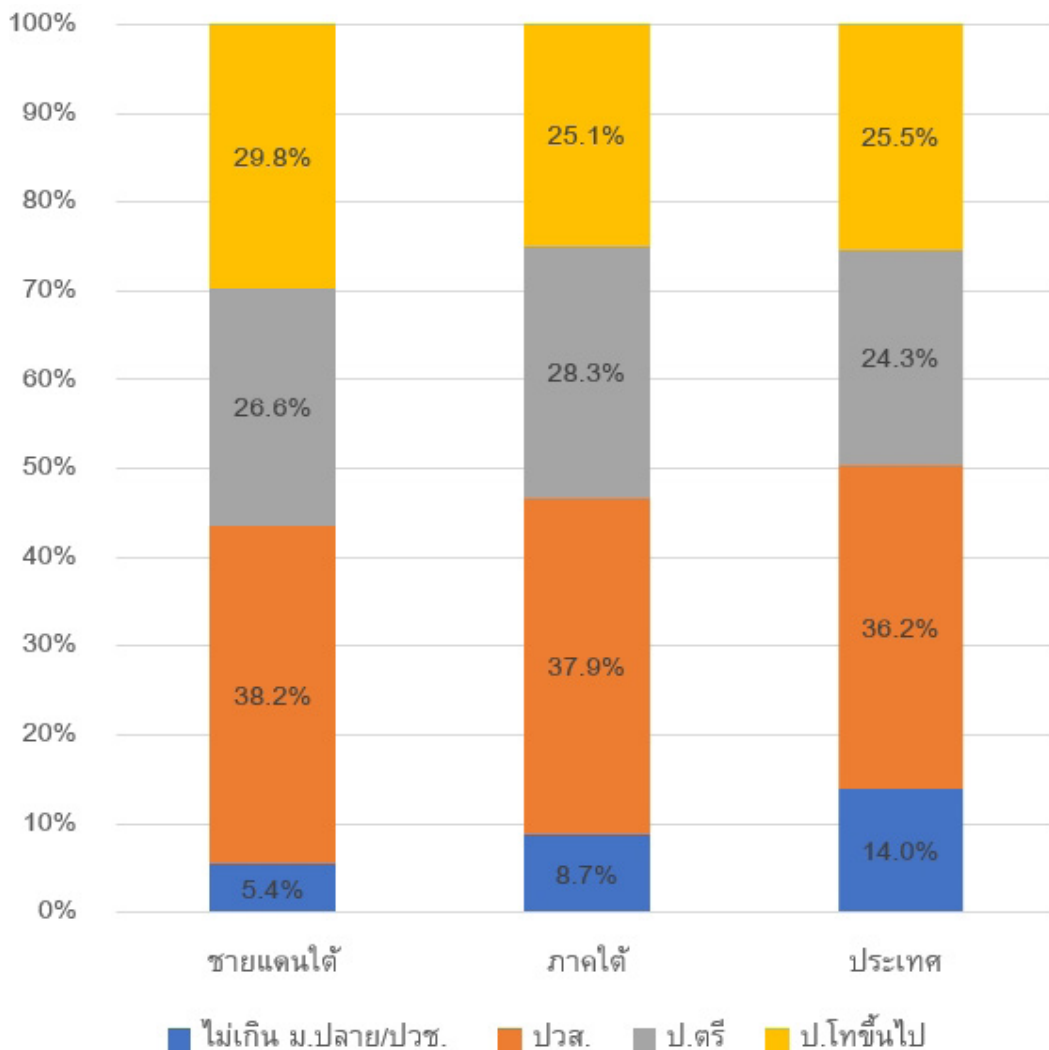
- 69.6% เคยประสบปัญหาครูไม่มีเวลาสอน (ภาคใต้ 56.5% ประเทศ 55.2%)

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาที่เยาวชนแต่ละกลุ่มต้องการสำเร็จการศึกษา พบว่าเยาวชนแต่ละกลุ่มมีความต้องการสำเร็จระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน คือ ส่วนใหญ่ต้องการสำเร็จการ

ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แต่ที่น่าสนใจเป็นพิเศษ คือ เยาวชนชายแดนใต้ต้องการสำเร็จระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพียง 5.4% เท่านั้น (ภาคใต้ 8.7% ประเทศ 14.0%) และต้องการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปถึง 29.8% (ภาคใต้ 25.1% ประเทศ 25.5%) (แผนภูมิที่ 2)

แผนภูมิที่ 2

สัดส่วนเยาวชนที่ต้องการสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ

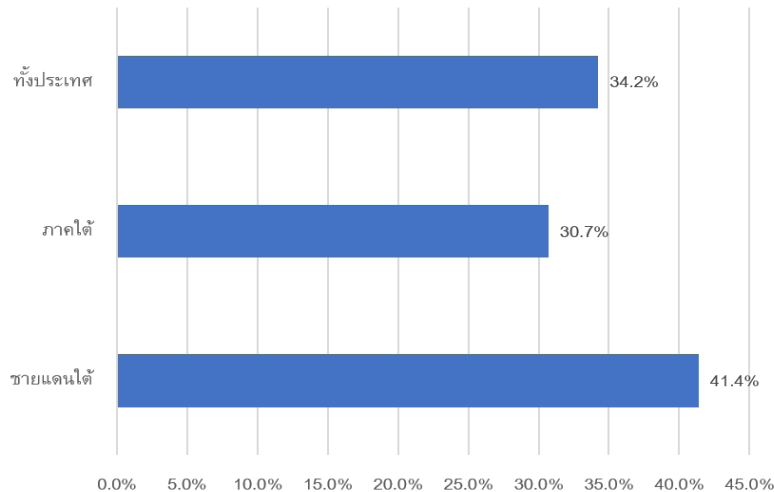

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

แผนภูมิที่ 3

สัดส่วนเยาวชนที่ไม่มั่นใจว่าตนจะเรียนจบได้ตามที่ต้องการ

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

แม้ว่าเยาวชนชายแดนใต้จะมีความใฝ่ฝันด้านการศึกษาที่มากกว่าเยาวชนพื้นที่อื่นเล็กน้อย แต่พวกเขากลับไม่มั่นใจอย่างมากว่าจะสามารถประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายของตน โดยเยาวชนชายแดนใต้ 41.4% ไม่มั่นใจว่าตนจะเรียนจบได้ตามที่ตัวเองต้องการ (ภาคใต้ 30.7% ประเทศ 34.2%) (แผนภูมิที่ 3) เมื่อเจาะลึกในกลุ่มเยาวชนที่ไม่มั่นใจว่าจะเรียนจบตามที่ตัวเองต้องการ จะพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความกังวลว่าจะมีรายได้ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนชายแดนใต้ (แผนภูมิที่ 4)

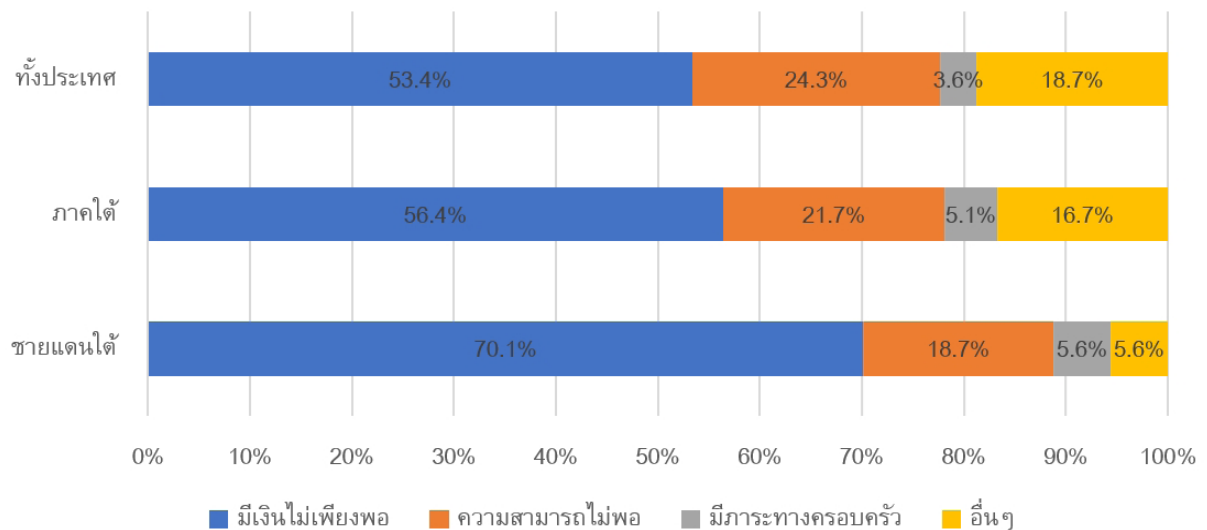
อีกหนึ่งปัญหาเฉพาะตัวที่เกิดขึ้นของระบบการศึกษาชายแดนใต้ คือ มักเป็นพื้นที่แห่งความขัดแย้งระหว่างรัฐกับผู้ก่อความไม่สงบด้วย เช่น การตรวจค้นโรงเรียนสอนศาสนา เพื่อค้นหาเบาะแสของผู้ก่อความไม่สงบ การเก็บข้อมูลรายชื่อครูและถ่ายรูปนักเรียน การจับกุมหรือควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยภายในโรงเรียน การตรวจ DNA เด็กและบุคลากรการศึกษา เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวทำให้โรงเรียนกลายเป็นพื้นที่ไม่ปลอดภัย เด็ก ครู หรือผู้บริหารหวาดระแวงครูไม่สามารถสอนหนังสือได้อย่างเต็มที่ เด็กและเยาวชนชายแดนใต้ที่ไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมย่อมเสียเปรียบเด็กและเยาวชนกลุ่มอื่นในระยะยาว

วันที่ 10/02/2018 เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไป
ในโรงเรียนตาดีกานูรูอิหसान (เกาะแก)
ในจังหวัดปัตตานี พร้อมอาวุธ โดยได้
มีการถ่ายบัตรประชาชนครูผู้สอน และ
เก็บรายชื่อ/ถ่ายรูปเด็กด้วย ทั้งนี้โรงเรียน
ดังกล่าว จัดการเรียนการสอนศาสนา
อิสลามด้วย

แผนภูมิที่ 4

สัดส่วนสาเหตุที่ทำให้เยาวชนไม่มั่นใจว่าจะเรียนจบตามที่ต้องการ

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

เด็กและเยาวชนชายแดนใต้ ยังมีปัญหาสุขภาพรูมเร้า ทั้งกายและใจ

จากผลสำรวจเยาวชน 2022 ที่ให้เยาวชนประเมินระดับความเครียดในแต่ละเรื่อง โดยให้คะแนน 0 เมื่อเครียดน้อยที่สุด และ 5 เมื่อเครียดมากที่สุด พบว่า เยาวชนชายแดนใต้ประเมินว่าตนเครียดเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ระดับ 3 เป็นต้นไป (เครียดค่อนข้างมาก-เครียดมากที่สุด) มากกว่าเด็กกลุ่มอื่นเกือบทุกเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องเงินที่มีสัดส่วนผู้ที่รู้สึกเครียด 83.3% (ภาคใต้ 65.5% ประเทศ 63.5%) ในเรื่องการศึกษา/ทำงานมีผู้ที่รู้สึกเครียด 78.3% (ภาคใต้ 67.6% ประเทศ 68.6%) และเรื่องสังคม/การเมืองมีผู้ที่รู้สึกเครียด 48.4% (ภาคใต้ 41.5% ประเทศ 43.3%)

ซ้ำร้ายเด็กชายแดนใต้ที่อายุ 0-5 ขวบ มีภาวะทุพโภชนาการ (Malnutrition) ในด้านภาวะโภชนาการที่ต่ำ (Undernutrition) กว่ากลุ่มอื่นโดย 23.5% อยู่ในภาวะเตี้ยปานกลางถึงเตี้ยมาก ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของภาคใต้และประเทศเกือบเท่าตัว (ภาคใต้ 12.9% ประเทศ 13.3%) เด็กชายแดนใต้ 19.0% มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลางถึงมาก (ภาคใต้ 9.8% ประเทศ 7.7%) 11.0% อยู่ในภาวะผอมแห้งปานกลางถึงมาก (ภาคใต้ 6.8% ประเทศ 7.7%)⁹ ภาวะโภชนาการต่ำในเด็กโดยเฉพาะช่วง 0 – 2 ขวบส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ของเด็กและผลิตภาพในอนาคต¹⁰

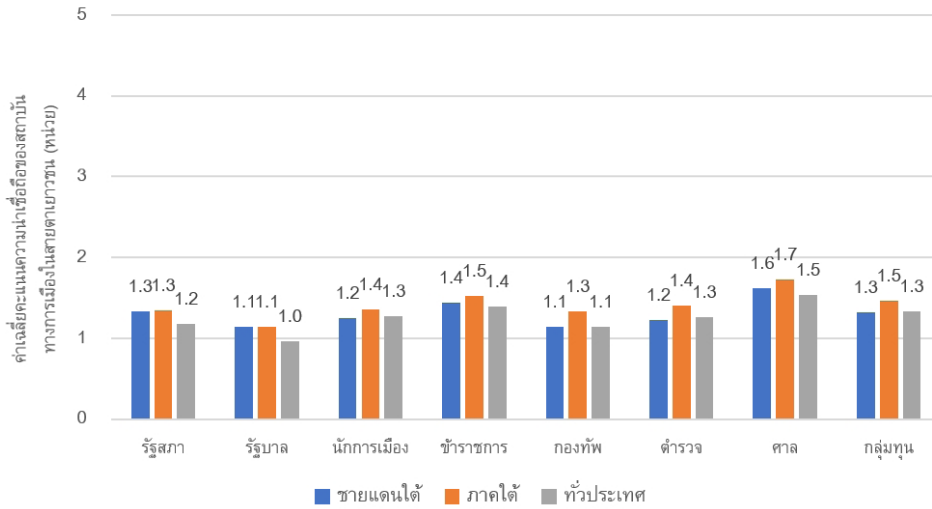
สังเกตได้ว่านอกจากปัญหาด้านรายได้และการศึกษาจะเป็นปัญหาในตัวเองแล้ว ยังส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อมิติอื่นๆ ด้วย กรณีภาวะโภชนาการที่ต่ำในเด็กก็มักมีสาเหตุหลักจากเรื่องความยากจน เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาด้านการศึกษาซ้ำเติม ย่อมส่งผลต่อรายได้ของเด็กในระยะยาวและกลายเป็นความยากจนข้ามรุ่น หรือกรณีของเยาวชนชายแดนใต้ที่มักจะเครียดเรื่องการศึกษา กับเงินมากกว่าประเด็นอื่น ก็ย่อมเป็นผลทางตรงจากปัญหาด้านรายได้และการศึกษาในพื้นที่

อีกประเด็นที่เป็นปัญหา คือ ‘เด็กกำพร้า’ จากเหตุการณ์ความไม่สงบ’ โดยในช่วงปี 2004–2020 มีเด็กกำพร้าถึง 6,687 คน โดยส่วนใหญ่กำพร้าพ่อในกลุ่มเด็กกำพร้ามีถึง 27% ที่มีภาวะซึมเศร้า¹¹

แผนภูมิที่ 5

ความน่าเชื่อถือของสถาบันทางการเมืองในสายตาเยาวชน (0 เชื่อถือน้อยที่สุด 5 น่าเชื่อถือมากที่สุด)

ที่มา

ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิต for คิตส์

เยาวชนชายแดนใต้ เผชิญอุปสรรครอบด้าน แต่ยังมีความหวัง สร้างสังคมที่ดีกว่า

จากผลสำรวจเยาวชน 2022 ที่ให้เยาวชนประเมินความน่าเชื่อถือต่อสถาบันทางการเมืองต่างๆ โดย 0 หมายถึงน่าเชื่อถือน้อยที่สุด 5 คือน่าเชื่อถือมากที่สุดพบว่า เยาวชนชายแดนใต้โดยเฉลี่ยประเมินความน่าเชื่อถือของสถาบันทางการเมืองต่างๆ สถาบันต่ำพอๆ กับเยาวชนกลุ่มอื่น ในกรณีนี้ นักการเมือง กองทัพ และตำรวจ เยาวชนชายแดนใต้ประเมินความน่าเชื่อถือของสถาบันเหล่านี้ต่ำกว่าเยาวชนกลุ่มอื่นเล็กน้อย สะท้อนปัญหา ความขัดแย้งหรือการไม่พัฒนาในชายแดนใต้ที่มีมานาน (แผนภูมิที่ 5) ซึ่งสะท้อน

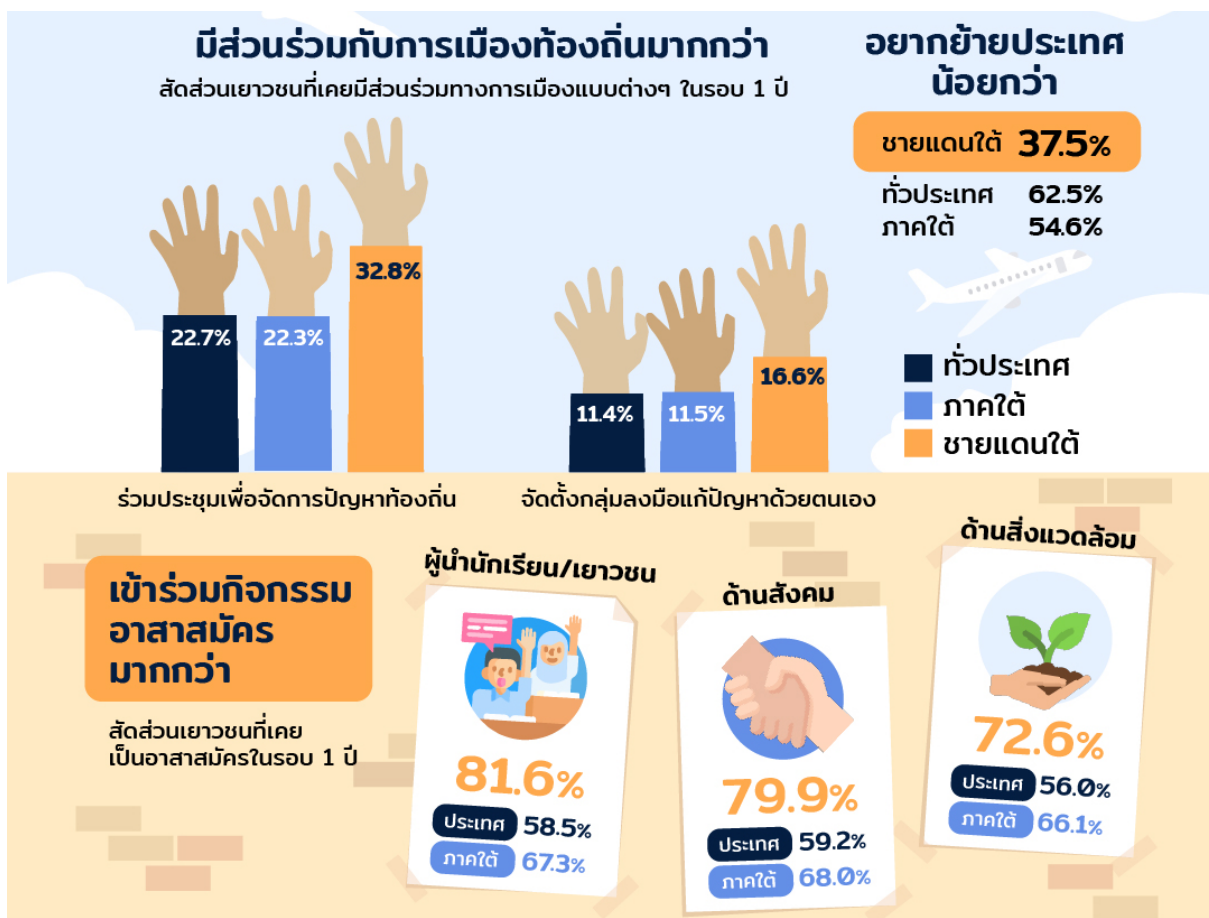
กลับไปถึงการไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่ต้องการมีส่วนร่วม ทางการเมืองกับรัฐส่วนกลาง

อย่างไรก็ตาม เยาวชนชายแดนใต้มีจุดแข็งที่สำคัญกว่าในพื้นที่อื่น คือ ความรู้สึกยึดโยงกับพื้นที่ และยังมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้ดีขึ้น ในแง่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น 32.8% ของเยาวชนชายแดนใต้เคยร่วมประชุมเพื่อจัดการปัญหาท้องถิ่นในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ภาคใต้ 22.3% ประเทศ 22.7%) 16.6% เคยจัดตั้งกลุ่ม

เพื่อลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ภาคใต้ 11.5% ประเทศ 11.4%)

ในแง่การเข้าร่วมอาสาสมัครต่างๆ พบว่าเยาวชนชายแดนใต้มีบทบาททำกิจกรรมทางสังคมมากกว่าเยาวชนโดยเฉลี่ยอย่างมาก โดย 81.6% เคยร่วมเป็นผู้นำนักเรียนหรือเยาวชน (ภาคใต้ 67.3% ประเทศ 58.5%) 79.9% เคยเป็น

อาสาสมัครด้านสังคม (ภาคใต้ 68.0% ประเทศ 59.2%) และ 72.6% เคยเป็นอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม (ภาคใต้ 66.2% ประเทศ 56.0%) นอกจากนี้ จากคำถามที่ให้เยาวชนประเมินความสำคัญของเป้าหมายในชีวิต พบว่ามีเยาวชนชายแดนใต้มีเพียง 37.5% เท่านั้นที่ประเมินว่าเป้าหมายการย้ายประเทศของตนมีความสำคัญ (ภาคใต้ 54.6% ประเทศ 62.5%)

ที่มา
ผลสำรวจเยาวชน 2022 โดย คิด for คิดส์

รัฐไทยต้องเปลี่ยนวิธีคิด ลดกำแพงความมั่นคง โอบรับพัฒนาคน ด้วยความเท่าเทียม

ในด้านความมั่นคง รัฐไทยต้องลดระดับความรุนแรงของมาตรการด้านความมั่นคงลง และต้องไม่เลือกปฏิบัติกับประชาชนชาวมุสลิม การใช้กฎหมายพิเศษควรต้องได้รับการทบทวนใหม่ ที่จะต้องไม่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐมากเกินไป แต่ต้องมีความชอบธรรมทางกฎหมาย (Due process) โดยเฉพาะการบังคับใช้ พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 ที่ให้อำนาจเต็มแก่เจ้าหน้าที่ทหารในการระงับปราบปรามโดยที่ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบความเสียหายใดๆ และในทางปฏิบัติ รัฐไทยต้องระงับการกระทำใดๆ ที่นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด เช่น การตรวจ DNA ประชาชนที่เจ้าหน้าที่รัฐสงสัย การซ้อมทรมาน และการข่มขู่

นอกจากการลดระดับความมั่นคงในเชิงมาตรการแล้ว เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินปี พ.ศ. 2566 ใน ‘แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้’ พบว่ามีโครงการที่เกี่ยวข้องกับอาวุธ 1,200 ล้านบาท สร้าง/ซ่อมถนนเกือบ 920 ล้านบาท และเชื่อมกันตลิ่ง 500 ล้านบาท

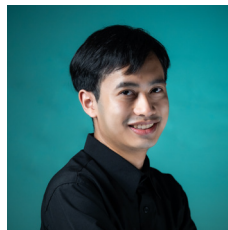
โครงการเหล่านี้ใช้งบประมาณแผ่นดินรวมกันประมาณ 2,600 ล้านบาท ทั้งหมดนี้ยังไม่รวมกับโครงการที่มีรายละเอียดไม่ชัดเจนแต่ตั้งงบประมาณสูง เช่น โครงการ ‘เงินอุดหนุนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันตนเองของประชาชนในหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้’ ที่ตั้งงบโครงการเดียวสูงถึง 474 ล้านบาท¹² งบประมาณเหล่านี้ควรได้รับการจัดสรรใหม่โดยเน้นไปที่การสร้างพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น

รัฐไทยควรใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของพื้นที่ชายแดนใต้ คือ ภาคประชาสังคมที่แข็งแกร่ง มีประสบการณ์และความพร้อมของเยาวชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในการสร้างการมีส่วนร่วม ออกแบบนโยบายภายในพื้นที่ และให้อำนาจท้องถิ่นในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับนโยบาย นอกจากกระบวนการดังกล่าวจะช่วยพัฒนาพื้นที่ชายแดนใต้แล้ว ยังเป็นการปลูกฝังความเป็นพลเมืองของเด็กและเยาวชนชายแดนใต้ได้อีกในอนาคต

เชิงอรรถ

1. ปริญญา นवलเปียน และนิพนธ์ โชะเฮง. (2005). ความเป็นมาของปัญหาภาคใต้และทางออก ปัญหาการต่อสู้ของขบวนการปลดปล่อยปาตานี. วารสารฟ้าเดียวกัน. 3(2). น.86-100
2. จันจิรา สมบัติพูนศิริ. (2009). เพราะป็นคือความมั่นคง หรือเพราะไม่มั่นคงจึงต้องติดอาวุธ?. วารสารฟ้าเดียวกัน. 7(1). น.72-87
3. ดูประเด็นนี้เพิ่มเติมได้ที่ ชลิตา บัณฑุงศ์. (ม.ป.ป). เศรษฐกิจและการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้: การสำรวจเชิงวิพากษ์.
4. ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม 2022.
5. กลุ่มด้วยใจ. (2018). สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนใต้ ประเทศไทย.
6. 'ก้าวไกล' เรียกร้องทหารหยุดละเมิดสิทธิ หลังเก็บ DNA เด็กทารก 10 เดือน," กรุงเทพธุรกิจ, ตุลาคม 17, 2022.
7. ชนาธิป ตติยการุณวงศ์. (2019). เอกสารชุดความรู้: การบังคับเก็บ DNA ในพื้นที่ชายแดนใต้.
8. ครัวเรือนที่มีความยากจนในแง่นี้หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อละสมาชิกต่ำกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line) ในปี 2021 เส้นความยากจนทั้งประเทศเท่ากับ 2,803 บาท/เดือน ภาคใต้ 2,840 บาท/เดือน บัตตานี 2,572 บาท/เดือน ยะลา 2,733 บาท/เดือน และนราธิวาส 2,619 บาท/เดือน
9. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2021). การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีใน 17 จังหวัดของประเทศไทย พ.ศ.2562. คำนวณข้อมูลใหม่โดยคิด for คิดส์
10. Black, R. E., Victora, C. G., Walker, S. P., Bhutta, Z. A., Christian, P., de Onis, M., ... Uauy, R. (2013). *Maternal and child under-nutrition and overweight in low-income and middle-income countries. The Lancet*, 382(9890), 427–451.
11. ดวงหทัย บุรณเจริญกิจ. (2021). สถานการณ์เด็ก เยาวชน และผู้หญิงในจังหวัดชายแดนใต้. คำนวณข้อมูลใหม่โดยคิด for คิดส์
12. คิด for คิดส์ คำนวณจากข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2566 ที่ถูกแปลงเป็นตารางข้อมูลเอ็กเซลโดย WeVis และพรรคก้าวไกล รายการงบลงทุนทั้งหมดในปีงบประมาณ 2566

ผู้วิจัยหลัก

กษิด์เดช คำพูน

ติดต่อ

gun11458@gmail.com

contact.101pub@gmail.com

นักวิจัยนโยบายสาธารณะ 101 PUB ผู้มีความสนใจในคณิตศาสตร์และสถิติ รักในการศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ เชื่อมมั่นในศาสตร์การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจสังคมให้มากยิ่งขึ้น

101 PUB หรือ 101 Public Policy Think Tank - ศูนย์ความรู้นโยบายสาธารณะ
เพื่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งทำงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะไทยในบริบทโลกใหม่
เราทำงานวิเคราะห์ ออกแบบ ขับเคลื่อน และสื่อสารนโยบายสาธารณะ บนฐาน
วิชาการ ฐานการพัฒนา และฐานประชาธิปไตย

 www.101pub.org

 101PUB

 @101_PUB

 @101_pub

 contact.101pub@gmail.com